

V. KONFERENCA SLOVENSKI H ARHITEKTOV IN GRADBENIKOV IZ SVETA IN SLOVENIJE Maribor, 12. oktober 2017

V četrtek 12. oktobra 2017 je pod okriljem Svetovnega slovenskega kongresa na Rektoratu Univerze v Mariboru potekala V. Konferenca slovenskih arhitektov in gradbenikov iz sveta in Slovenije. Organizacijski odbor tokratnega srečanja so vodili Boris Pleskovič, Nande Korpnik in Uroš Lobnik. Konferenca se je udeležilo preko sto udeležencev, ki so prisluhnili predstavitev strokovnjakov iz Slovenije, Avstrije, Italije, Španije, Švice in ZDA.

Po uvodni slovesnosti in pozdravnih nagovorih predsednika Svetovnega slovenskega kongresa, Borisa Pleskoviča, rektorja univerze v Mariboru, Igorja Tičarja, dekana fakultete za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo, Miroslava Premrova, generalne direktorice Direktorata za prostor, graditev in stanovanja Barbare Tičar in podpredsednice Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, Anite Koleša smo prisluhnili uvodnima predavanjema prof. Borisa Podrecca, priznanega arhitekta, ki deluje v Avstriji ter Viktorja Marklja, gradbenika, ki je trenutno med svetovno elito konstruktorjev mostov na svetu.

Boris Podrecca je svoje predavanje posvetil izobraževalnemu sistemu na področju arhitekture in pokazal je najvidnejše projekte v zadnjih letih: Molitvena cerkev in katoliški center v Milanu, središče mesta Meran v Italiji, železniško postajo ravno tako v Italiji ter muzej v centru Dunaja.

O šolskem sistemu na področju arhitekture je izpostavil vpliv ekonomske krize na stroko. Moti ga krčenje izdatkov za infrastrukturo kar je povzročilo katastrofalne posledice zlasti za mlajšo generacijo, ki sicer razmišlja evropsko, a še nima utrjenega položaja na trgu. Posledično to spodkopava cele generacije inženirjev in povzroča okrnjeno oblikovanje osebnosti, zato so nastale težnje po novih izobraževalnih vejah. Podpira dobre prakse na primer na Švedskem, v Antwerpnu in na Dunaju: gre za t. i. »New school of thoughts«. Povedal je, da se prag »arhitekture« niža kljub globalizaciji. Predstavil je tudi problem elektrizacije mest in izpostavil dobro prakso Kobenhavna, kjer bodo do leta 2020 imeli preko 50 % kolesarjev in »car sharing« sploh ne bo več potreben. Moti ga brezobzirno umeščanje parkov v mesta in vetrne elektrarne, ki se brezbrizno postavljajo zlasti v Nemčiji. Zaključil je, da je v izobraževalni ofenzivi potrebno oblikovati kompleksnejše sodelovanje na arhitekturnem področju.

Viktor Markelj je o prihodnosti gradbeništva v Sloveniji povedal slednje: v Sloveniji se je gradbeništvo prilagodilo svetovni situaciji med leti 2008 in 2014, ko je povsod zavladata recesijska politika. V letu 2016 se je začela situacija izboljševati in poudaril, da večje kot so gospodarstva in podjetja, dalj časa potrebujejo, da se prilagodijo novim razmeram. Sosednje države Republike Slovenije so v tem obdobju zabeležile +/- 2,5% padec v gradbeni stroki, pri nas je bil ta odstotek 20% in v takih pogojih podjetja ne morejo preživeti. Podjetja so se zadolževala, da so lahko vodilni ostali na položajih, banke pa so naenkrat od njih zahtevale povrnitev teh stroškov. Evropske države so to hotele izvesti, kar je posledično povzročilo propad podjetij, ki so imela odprte projekte.

Predstavil je dobre prakse podjetja Ponting, ki ga kriza ni preveč prizadela. Delali so v Izraelu, sedaj pa so dobili priložnost konstrukcije mostu na hrvaški otok Pelješac. Zmagali so na mednarodnem natečaju, pri konstrukciji hiše v centru Gdanska. Obeta pa se jim tudi še projekt gradnje mostu preko Donave v Budimpešti.

Zaključil je, da tudi v gradbeni stroki prihajajo boljši časi in poudaril, da je v novodobnem gradbeništvu potrebno zagotoviti učinkovitost, pozornost nameniti detajlom in se prilagoditi naravnim razmeram.

Uvodnima predavanjema je sledil prvi tematski sklop: »Študij arhitekture v Mariboru – 10 let«, ki ga je vodil Peter Šenk. Prvi je predaval Uroš Lobnik, predstojnik katedre za arhitekturo v Mariboru. Najprej se je vsem, ki so kakorkoli pripomogli k ustanovitvi arhitekturnega oddelka v Mariboru zahvalil.

Poudaril je, da je zelo vesel, da se okrogla obletnica obeležuje ravno v Mariboru, kjer je potekala tudi druga konferenca in rezultat je današnjih deset let programa arhitekture v Štajerskem glavnem mestu. In nato predstavil dosežke, ki so se v teh desetih letih zgodili. Vesel je, da je fakulteta dobila prostore na Krekovi ulici, saj jih je resnično potrebovala. Zagovarja, da je pri oblikovanju mednarodnega oblikovanja šole za arhitekturo potrebno zagotoviti uravnotežen inovativni razvoj, ustvarjati tipično ustvarjalno klimo, igrivo formo ter pripraviti celostni pristop k načrtovanju študija arhitekture. V pripravi je doktorski študij arhitekture ter mednarodni program dodiplomskega arhitekturnega programa je še zaključil Lobnik.

Metka Sitar je dejala, da se ji zdi zelo pomembna odgovornost do arhitekture v izobraževalnih procesih. Predstavila je obnovo velikih, zapuščenih stavb v Mariboru, česar so se lotili tudi študentje arhitekture v Mariboru. Povabila k sodelovanju pri prenovi Maribora so razumeli kot priložnost in izziv je še dodala Sitarjeva.

Igor Sapač je predstavil zgodovinsko arhitekturo Maribora ter razvoj šolskega programa arhitekture skozi čas. Vesna Žegarac Leskovar je predstavila sodelovanje tehničnih fakultet z gospodarstvom, ki z roko v roki dosegata najboljše rezultate. Blaž Grudnik Tominc kot diplomant arhitekture v Mariboru je izpostavil, kakšno arhitekturno abecedo mora študent poznati in kako mora delovati, če hoče pustiti vsaj majhen pečat v arhitekturi. Predstavil je njegovo pot in delovanje med študijem in prvo zaposlitvijo.

Drugi sklop »Predstavitev arhitektov in gradbenikov iz sveta in Slovenije«, ki je bil razdeljen na dva dela je vodil Aleksander S. Ostan, ki je predstavil predavatelje. V sklopu so sodelujoči predstavili uspešne zgodbe delovanja na različnih ravneh svetovne arhitekture.

Kot prvi je v tem sklopu predaval Boris Bežan, ki v Španiji sodi v sam vrh arhitekturnega ustvarjanja. Predstavil je tri vrhunske arhitekturne projekte: *Kunstsilo*, ki je rezultat mednarodne natečajne rešitve za preureditev obstoječe delno zaščitene zgradbe skladišča v mestu Kristiansand na Norveškem v muzej umetnosti; *Tryvellige platz* v predmestju Osla na Norveškem, kjer je bila naloga preureditev obstoječe strehe garaže in obrobni prostorov in cest ter zelenih površin v enoten centralni prostor in »hub« zelo živahnega predela mesta Furuset; ter muzej *Papalote* v Ciudad de Mexico v Mehiki, ki je ravno tako dober primer modularne zasnove in daje obliko osrednjemu novemu trgu, se odpira na vse strani mesta ter s tem postane povezovalac prostora in družabnega življenja.

Alessio Prinčič je predstavil svoj biro in skozi vprašanje kako lahko kot arhitekt obstoječemu prostoru doda nekaj novega.

Matej Blenkuš je predstavil projekt, ki so ga zasnovali skupaj s študenti in sicer je šlo za preizkus združljivosti različnih materialov, iz česar so izluščili, da je arhitektura v realnosti nekaj drugega kot v teoriji. Izkušnja gradnje obeh paviljonov je prinesla spoznanje, da mora arhitekt materijo zelo dobro poznati, spoštovati mora fizične lastnosti materialov in se kljub svoji ideji prilagajati stvarnosti.

Jure Kotnik je predstavil svoje sveže delovanje na področju oblikovanja s katerimi je dokazal, da dobra ideja in zasnova lahko seže daleč v svet. Predvsem se je uspešno znašel z interpretacijo kontejnerjev v šolah in vrtcih po svetu. Povedal je, da so šolski proračuni navadno zelo okrnjeni in je z arhitekturnimi idejami potrebno zagotoviti, da so že gradbeni materiali takšni, ki bodo zagotavljali kreativnost, igro in učenje.

Olivera Berce krajinska arhitektka iz ZDA je predstavila kako na javnem prostoru krajinska arhitektura bistveno poseže v okolje, kje so pasti in meje, kaj vse je potrebno predvideti, da nato v samem projektu izgradnje in končnem produktu ne prihaja do neljubih presenečenj.

Janez Lapajne, arhitekt iz Švice je predstavitev posvetil okoljsko - energetske problematiki sodobne gradnje, ki kljub novodobnim zasnovam niso vedno optimalne in ne upoštevajo vseh zakonitosti, ki jih narava doprinese, tako se pogosto soočamo z neugodnimi okoljskimi vplivi, ki gradnji škodujejo. Načrt

učinkovite uporabe energije in upoštevanje okoljskih zakonitosti je zapleten sistem, ki ga je potrebno natančno preučiti.

Alessio Coloni iz Avstrije je predstavil delo arhitekta kot delo na cesti, ki se začne doma in obkroži velik del sveta in se vrne na začetno točko.

Dean Lah je predstavil delovanje svojega biroja. Pri delu se ukvarjajo z dvema platema: naravo in poseganjem vanjo.

Nande Korpnik je v okviru celovite preнове javnih površin starega mestnega jedra Celja predstavil območje Glavnega trga 17. Meni, da mora arhitektura prvenstveno imeti uporabno vrednost, še vedno pa naj dreza v naše čute in vzbuja našo pozornost.

Predavatelj Franci Pliberšek, direktor podjetja MIK Celje je spregovoril o produktih, ki jih kot stavbno in gradbeno podjetje izdelujejo. Predstavil je razvoj produktov in pomembnost preizkušanja v praksi, ki prvenstveno vključuje naravne zakonitosti – v njihovem primeru je to svetloba, ki dokazano na človeka deluje pozitivno.

Žiga Babnik je v imenu podjetja Riko predstavil njegovo delovanje in produkte. V zadnjem času projekte vodijo od začetne zamisli do modernih, učinkovitih in okolju prijaznih tehnoloških rešitev. Svoje delovanje širijo čez meje in vstopajo na mednarodna tržišča kjer raziskujejo nova področja. Samo Peter Medved je v imenu podjetja Lineal predstavil pomen digitalizacije v investicijskem procesu. Predvsem gre tu za to, da tehnologija znižuje stroške skladiščenja, izmenjave in analize podatkov.

Kot zadnja je Nataša Atanasova predstavila prilagoditev vodnih infrastruktur za učinkovitejši rabo virov v mestih. Vodni krog v mestih je namreč v večini krajev zgrešen projekt, h kateremu je po njenem mnenju potrebno pristopiti sistematično, saj je pravilni tokokrog ta, da se odpadna voda pretvori in uporabi naprej.

Konferenco smo sklenili z razstavama Oddelka za arhitekturo 2006-2017 in projektno sodelovanje OA z gospodarstvom v prostorih oddelka za arhitekturo Fakultete za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo. Po uradnem delu je potekal še družabni del, kjer so se predavatelji in udeleženci lahko družili v sproščenem vzdušju.